

УДК 336.76:339.137.2

Ринок: прогноз і кон'юнктура

Шумська С.С., канд. екон. наук

Інститут економіки та прогнозування НАН України

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ У СВІТЛІ ІНДЕКСУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Розглянуто оцінку конкурентоспроможності України через динаміку Індексу Глобальної Конкурентоспроможності, побудованого за методологією Всесвітнього Економічного Форуму. Досліджено структуру та концепцію побудови Індексу. Детально проаналізовано динаміку та структуру складової Індексу, що характеризує розвиток фінансового ринку країни.

Необхідність адаптації країни до світових глобалізаційних процесів потребує визначення конкурентних переваг країни та бар'єрів для її економічного прогресу. Одним із підходів, що дозволяє отримати зважену характеристику національної економіки у світовій системі координат, є використання показників її конкурентоспроможності. Серед множини таких показників варто виділити Індекс Глобальної Конкурентоспроможності (ІГК), що був розроблений для оцінки потенціалу зростання країн у середньостроковій й довгостроковій перспективі.

Побудований за методологією Всесвітнього Економічного Форуму, ІГК є інструментом, за допомогою якого можна оцінити відносно сильні та слабкі сторони національної економіки й порівняти їх з іншими країнами. Слід відмітити, що методологія розрахунків змінювалася з 1979 р., коли був опублікований попередник Звіт про Глобальну Конкурентоспроможність – карта конкурентоспроможності. У 2001 р. її було замінено Індексом Зростання Конкурентоспроможності (*Growth Competitiveness Index*), розробленим професором Джефрі Саксом. Уперше Індекс Глобальної Конкурентоспроможності (*Global Competitiveness Index*) був розроблений групою вчених на чолі із професором Сала-і-Мартіном з Колумбійського університету і представлений у 2004 р.. Сьогодні команда фахівців, яку очолює Майкл Портер, робить новий крок у розвитку методології конкурентоспроможності і якості дослідження опитування бізнесової еліти корпоративного сектора. Ідея полягає у побудові Нового Індексу Глобальної Конкурентоспроможності (*New Global Competitiveness Index*), що інтегрує два існуючих індекси – *Business*

Competitiveness Index та *Global Competitiveness Index* – в один, відображаючи мікро- та макро- аспекти концепції конкурентоспроможності [1, 2].

Тридцятирічне використання Індексу Глобальної Конкурентоспроможності свідчить про його актуальність і сьогодні, адже жодне наукове чи практичне дослідження можливостей будь-якої з країн світу не обходиться без його аналізу.

Незалежна оцінка конкурентоспроможності України яку дає використання Глобального Індексу Конкурентоспроможності, відкриває широкі можливості для системного аналізу проведених у країні реформ, вказує на існуючі недоліки, сприяє визначенню пріоритетів розвитку. Саме тому використання ІГК як інструменту спостереження за прогресом, зокрема, останніх десяти років змін в Україні є метою даної статті, де особливий акцент буде зроблено на оцінці розвитку фінансового ринку країни як фактору підсилювача ефективності розвитку.

Для того, щоб оцінити досягнутий прогрес за останній рік порівняємо результати 2008–2009 рр. із попередніми розрахунками за 1997–2007 рр. Аналіз динаміки індексу конкурентоспроможності України, свідчить, що її потенціал залишається нереалізованим: упродовж 1997–2007 рр. не було зареєстровано значного поліпшення в її рейтингу – з 52-го на 48-е місце у розрахунку по групі країн, включених у 1997 р. (рис. 1, 2). Фахівці зазначають, що хоча реформи, проведені в Україні, змогли утримувати рейтинг 1997 р., (коли вона вперше була включена у розрахунки), проте з того часу вона суттєво не поліпшила свою конкурентоспроможність у порівнянні з іншими країнами [3–5].

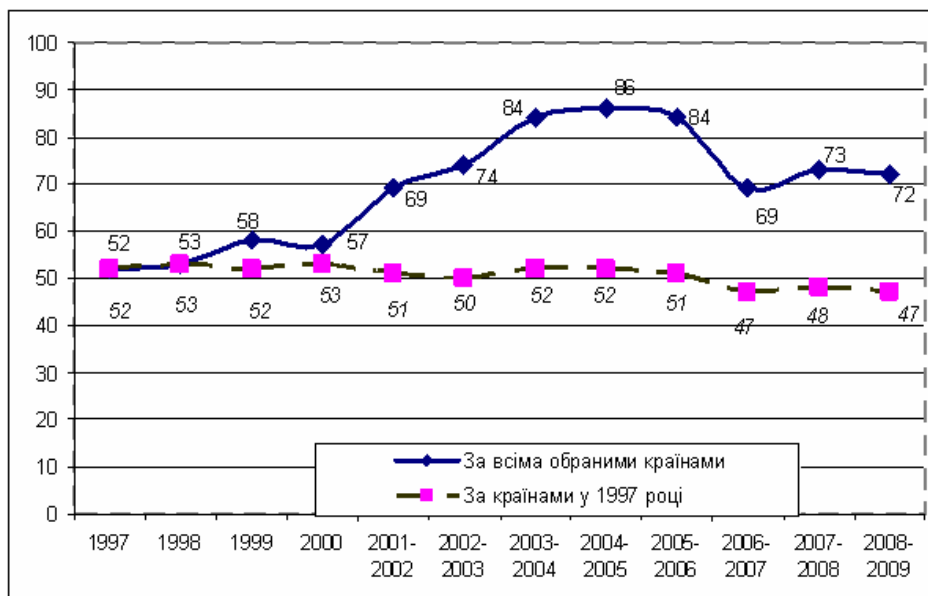


Рис. 1. Динаміка рейтингу конкурентоспроможності України у 1997–2008 рр.

Джерело: [5].

Нівелюючи зміни в методиці розрахунків індексу та розширення групи країн, включених у розгляд, зокрема, експерти Фонду "Ефективне управління" підкреслюють, що динаміка рейтингу конкурентоспроможності України залишається нижчою за її потенціал [5]. Так, розглянувши зміни рейтингів різних країн за десять років (рис. 2) в системі координат 1997 р., бачимо, що наші сусіди, Росія та Польща, за період 1997–2007 рр. покращили свої рейтинги на 11 та 12 позицій відповідно, в той час як Україна лише на 4 пункти. Якщо подивитись у вимірі 131 країн, то країна втратила 21 пункт (в той час як Росія і Польща, відповідно лише 1 та 5). Так, сильно погіршили свої позиції також: Аргентина на 48 пунктів, Бразилія – 30, Колумбія – 28, Мексика – 19, Туреччина – 17.

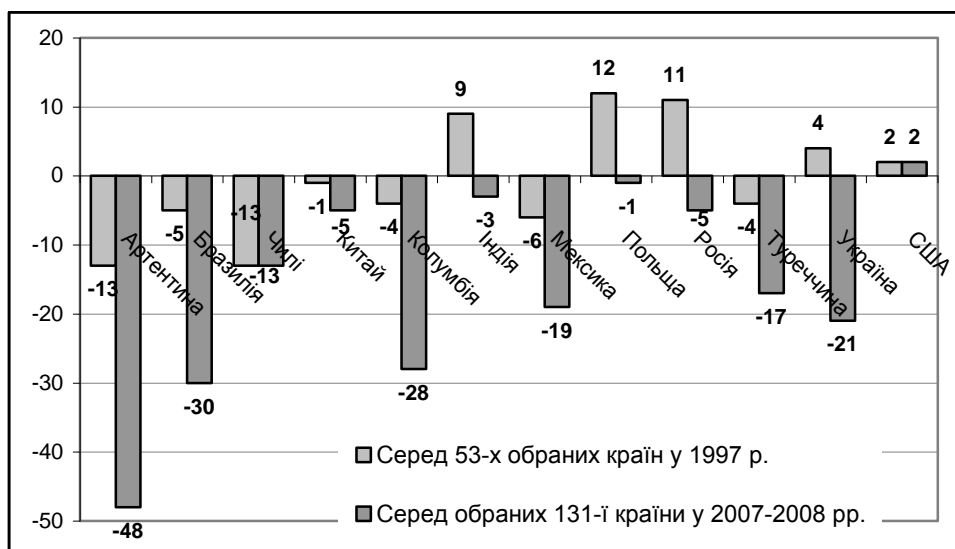


Рис. 2. Різниця в рейтингах для окремих країн світу між 1997 та 2007 рр.

Джерело: [1].

На кінець 2007 р. Україна, що займала 73 місце в переліку 131 країн, істотно відставала від 10-ти країн з розвинутою ринковою економікою, нових країн-членів ЄС (за винятком Болгарії й Румунії) та від деяких країн СНД, зокрема, Росії, Казахстану та Узбекистану. Із загальним балом 3,98 Україна залишилась поза країнами ЄС, у яких загальний бал дорівнював 5,06, а також позад більш розвинених країн Центральної й Східної Європи, які недавно вступили до ЄС (ЄС–12), де середній бал становив 4,34 [4–5].

За результатами 2008–2009 рр. Україна покращила свою позицію із 73 до 72 позиції у світовому рейтингу (табл. 1). Перше місце займають США, на другому – Швейцарія, за якою слідує Данія, Швеція, Сінгапур, що складають першу п'ятірку за рівнем конкурентоспроможності. У першій десятці знову домінують європейські країни: окрім Швейцарії, Данії, Швеції, тут є Фінляндія, Німеччина, Нідерланди, займаючи, відповідно, шостий, сьомий та



восьмий рядок у рейтингу. Лідер серед країн, що розвиваються, – Китай піднявся на 4 позиції до 30 місця. Серед азійських країн високі ключові позиції займають Японія (9), Гонконг (11), Корея (13). В Латинській Америці лідером у конкурентоспроможності є Чилі з 28 позицією у рейтингу. Серед європейських країн з перехідною економікою найкращі рейтинги у Естонії (32) та Чехії (33). Росія займає 51-ше місце [1].

Таблиця 1

Рейтинги Індексу Глобальної Конкурентоспроможності окремих країн світу у 2008–2009 рр.

Країна/ економіка	Загальний індекс		Субіндекси					
			Основні вимоги		Підсилювачі ефективності		Інновації та розвиненість	
	Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал
США	1	5,74	22	5,50	1	5,81	1	5,80
Швейцарія	2	6,61	2	6,14	8	5,35	2	5,68
Данія	3	5,58	4	6,14	3	5,49	7	5,37
Швеція	4	5,53	6	6,00	9	5,35	6	5,53
Сінгапур	5	5,53	3	6,14	2	5,52	11	5,16
Фінляндія	6	5,50	1	6,18	13	5,21	5	5,53
Німеччина	7	5,46	7	5,96	11	5,22	4	5,54
Нідерланди	8	5,41	10	5,81	7	5,38	9	5,20
Японія	9	5,38	26	5,36	12	5,22	3	5,65
Канада	10	5,37	8	5,84	5	5,44	16	4,96
Гонконг САР	11	5,33	5	6,05	6	5,43	21	4,69
Велика Британія	12	5,30	24	5,46	4	5,45	17	4,93
Китай	30	4,70	42	5,01	40	4,41	32	4,18
Естонія	32	4,67	30	5,27	26	4,73	40	4,06
Чехія	33	4,62	45	4,85	28	4,67	25	4,37
Росія	51	4,31	56	4,54	50	4,29	73	3,56
Польща	53	4,28	70	4,39	41	4,39	61	3,70
Україна	72	4,09	86	4,15	58	4,12	66	3,66

Джерело: [1].

Слід відмітити, що за результатами останнього року порівняння Україна зробила крок уперед практично по всіх детермінантах конкурентоспроможності, що формують ІГК. Так, на рис. 3 представлено динаміку змін індексу та його трьох складових, на якому видно, що за всіма субіндексами (основні базові вимоги, підсилювачі ефективності, інновації та розвиненість) за результатами 2008–2009 рр. ми маємо деяке покращання рейтингу: 90–86, 66–58, 75–66 відповідно.

Щоб зрозуміти, чому покращання значень субіндексів, особливо такого як "підсилювачі ефективності", для конкурентоспроможності України мають принципове значення, варто розглянути структуру та концепцію побудови ІГК.

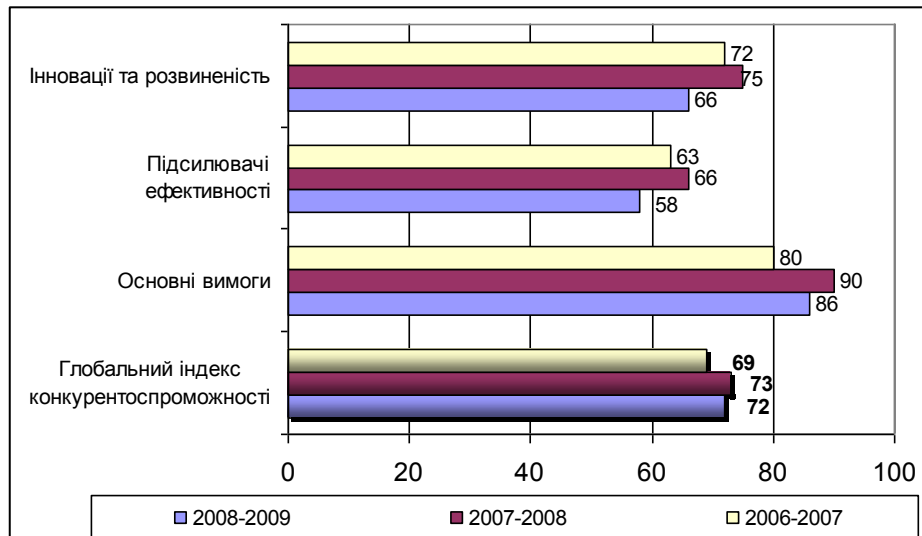


Рис. 3. Динаміка змін Глобального Індексу Конкурентоспроможності України та його основних складових

Джерело: складено на основі [1].

Об'єднання дванадцяти детермінант конкурентоспроможності у три субіндекси, що, у свою чергу, формують зважений загальний індекс, є відображенням дії двох принципів побудови ІГК та концепції стадій розвитку країн. Перший принцип – детермінант конкурентоспроможності є багато, вони є комплексними і не виключають один одного. Другий – різні фактори впливають на різні економіки по-різному [2–5]. І оскільки для кожної країни всі з відібраних дванадцять компонент мають значення, то їх включають в індекс з вагою, яка відображає їх важливість для країни залежно від стадії розвитку.

Визначення стадій розвитку у методології ІГК дещо відрізняється від підходу, який запропоновано Портером [6], хоча саме його ідеї було взято за основу. Так, перша відмінність полягає в тому, що точні елементи, які важливі на кожній стадії, не однакові. Другою відмінністю є те, що Портер бачить другу стадію, рухому здатністю і бажанням вкладати інвестиції, тоді як розробники концепції ІГК бачать її як рухому ефективністю. Третя відмінність – у класифікації країн [4].

З точки зору розробників ІГК (табл. 2), на першій стадії розвитку зростання економіки залежить від наявності факторів, тому країни конкурують за рахунок забезпеченості ресурсами. Основою для таких **факторно-орієнтованих економік** є виконання базових вимог – *стабільне функціонування державних та приватних інститутів, розвинена інфраструктура, стабільна макроекономічна ситуація, охорона здоров'я та початкова освіта*. Необхідність підвищувати продуктивність праці заставляє впроваджувати більш ефективні виробничі процеси, підвищувати якість продукції, тому



конкурентоспроможність і зростання на другій стадії розвитку залежать від чинників, які визначають ефективність економіки. Це означає, що для країн, **орієнтованих на ефективність**, надзвичайно важливими стають *вища освіта та професійна підготовка, ефективні ринки товарів й послуг, розвинений фінансовий ринок, стабільно функціонуючий ринок праці, здатність користуватись існуючими технологіями, обсяги внутрішнього та зовнішнього ринків*. Щоб конкурувати на більш високому рівні, забезпечуючи високий життєвий рівень, компанії мають впроваджувати інновації. Отже, основою **інноваційно-орієнтованих економік** стають високий рівень розвитку бізнесу та інноваційний потенціал.

Таблиця 2

**Питома вага трьох основних груп складових ІГК
на кожній стадії розвитку економіки**

Субіндекс	Стадія факторної орієнтованості (ВВП на душу населення <2000 дол. США)	Стадія орієнтованості на ефективність (ВВП на душу населення 3000-9000 дол. США)	Стадія орієнтованості на інновації (ВВП на душу населення >17000 дол. США)
Основні базові вимоги: <ul style="list-style-type: none">• Державні та суспільні заклади• Інфраструктура• Макростабільність• Охорона здоров'я та початкова освіта	60%	40%	20%
Підсилювачі ефективності: <ul style="list-style-type: none">• Вища освіта та професійна підготовка• Ефективність ринку товарів та послуг• Ефективність ринку праці• Розвиненість фінансового ринку• Оснащеність новими технологіями• Розмір ринку	35%	50%	50%
Фактори розвитку та інноваційного потенціалу: <ul style="list-style-type: none">• Рівень розвитку бізнесу• Інноваційний потенціал	5%	10%	30%

Джерело: складено на основі [2].

Віднесення країни до стадії розвитку проводиться на основі двох критеріїв: перший – рівень ВВП на душу населення за ринковим валютним курсом, другий – рівень ресурсної інтенсивності економіки. Порогові значення ВВП для виділення стадій – 2000 дол. США, 3000–9000 дол. США та 17000 дол. США. Ступінь залежності країни від ресурсів аналізується через

частку сировини у загальному обсязі експорту. Всі країни, які експортують більше 70% мінеральної продукції від загального експорту, вважаються такими, економіка яких розвивається в основному завдяки базовим факторам. Стадія економічного розвитку цих країн визначається залежно від точної частини експорту первинних товарів (чим більше експорт мінеральної продукції, тим ближче країна до першої стадії розвитку економіки) [4–5].

Для країн з "перехідною економікою", тобто для тих, які перебувають між будь-якими з двох стадій, питома вага складових в ІГК змінюється з часом, що відображає поступовий розвиток країни. Слід відмітити, що представлені у таблиці 2 дані щодо питомої ваги кожного із субіндексів на стадіях розвитку економіки були отримані в результаті розрахунків регресії¹ реальних статистичних даних ймовірності максимального ВВП на душу населення (залежна змінна) з окремими субіндексами за останні роки (незалежні змінні) [4].

До 2007 р. Україна (разом із такими країнами як Албанія, Азербайджан, Китай, Колумбія, Еквадор, Казахстан, Кувейт, Лівія, Оман, Саудівська Аравія, Туніс, Венесуела) була віднесена до країн, що перебувають на етапі переходу від першої до другої стадії розвитку – від факторно-орієнтованих економік до економік, орієнтованих на ефективність. За даними 2008–2009 рр. Україна вже була включена до групи країн, що належать до другої стадії розвитку – економік орієнтованих на ефективність². Окрім України, "переведені" у групу з вищою стадією розвитку – Вірменія, Латвія, Литва, Польща, Росія, Чехія.

На цьому етапі особливого значення набувають детермінанти конкурентоспроможності, що об'єднані у групу "підсилювачі ефективності", їх вага в індексі зростає із 35% до 50%. Більш того, вона залишається ключовою у 50% і на орієнтованій на інновації третій стадії, в той час як роль базових вимог зменшується до 20%, а факторів розвитку та інноваційного потенціалу зростає до 30% (див. табл. 2).

Варто підкреслити, що значна роль, що відводиться в методології ІГК чинникам ефективності є результатом еволюції концепції конкурентоспроможності. Сьогодні **конкурентоспроможність** трактується як *набір інститутів, стратегій і факторів, які визначають рівень продуктивності країни* [4–5]. І якщо раніше до детермінант конкурентоспроможності, що забезпечують необхідний рівень продуктивності та високі темпи зростання економіки відносили в основному показники, що характеризують фактори (фізичний капітал і праця) та інфраструктуру, то зараз економісти висувають багато різ-

¹ Було підраховано всі можливі випадкові комбінації потенційних індексів для всіх стадій розвитку і співвіднесено методом регресії цей випадково отриманий індекс з точним розрахованим індексом. Результати всіх розрахунків знаходяться близько від 0,945. Найнижчий $R^2=0,76$, а найбільший 0,997.

² Відкриває цю групу із 27 країн Албанія, а завершує за рейтингом Уругвай. Із європейських країн з перехідною економікою сюди входять Болгарія та Румунія.



них гіпотез, розширюючи перелік детермінант через розгляд ефективності та інновацій. Включення до детермінант ефективності складової, що характеризує розвиненість фінансового ринку країни, є відображенням визнання зростаючої ролі фінансів в економічному розвитку.

Розглянемо більш детально роль фінансового ринку як підсилювача ефективності, що забезпечує конкурентні переваги та впливає на потенціал зростання економіки. З точки зору стадій розвитку країн аналіз цього показника дає характеристику конкурентоспроможності національних фінансових ринків. В табл. 3 представлено значення 8-ї (із 12-ти) складової ІГК, що дає оцінку рівня розвитку фондового ринку окремих країн з перехідною економікою на різних стадіях розвитку.

Таблиця 3

Оцінка рівня розвитку фондового ринку окремих країн з перехідною економікою на різних стадіях розвитку

Етап	Країна	2008–2009		2007–2008		2006–2007	
		Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал	Рейтинг	Бал
Стадія 1	Киргизія	115	3,53	112	3,53	108	3,3
	Молдова	104	3,69	101	3,68	78	3,86
Перехід від 1 до 2	Вірменія*	107	3,68	110	3,59	102	3,36
	Азербайджан	92	3,89	91	3,88	72	3,94
	Казахстан	97	3,81	80	4,02	60	4,21
Стадія 2	Болгарія	74	4,18	74	4,09	62	4,14
	Румунія	60	4,42	78	4,05	76	3,9
	Україна*	85	4,0	85	3,96	63	4,11
Перехід від 2 до 3	Естонія	28	5,08	31	5,10	39	4,76
	Угорщина	61	4,42	51	4,64	43	4,58
	Латвія*	39	4,8	38	4,90	36	4,82
	Литва*	56	4,5	54	4,59	51	4,36
	Польща*	68	4,28	64	4,32	64	4,1
	Росія*	112	3,6	109	3,60	98	3,47
	Словаччина	31	5,04	33	5,02	27	4,95
Стадія 3	Чехія*	47	4,65	53	4,60	50	4,36
	Словенія	46	4,67	47	4,68	44	4,53

* Країни, що перейшли на вищу стадію розвитку за результатами 2008–2009 рр.

Джерело: складено автором на основі [1].

Хоча за загальним 72 рейтингом ІГК у 2008–2009 рр. Україна покращила свої позиції (набравши 4,09 балів порівняно із 4,0 у 2007–2008 рр.), однак за складовою розвитку фінансового ринку вона посіла знову 85 місце, набравши 4,0 бали (у минулому році – 3,96). Водночас із країн, що перейшли у групи з вищою стадією розвитку – Вірменія та Чехія, – покращили ситуацію на фінансовому ринку і їх рейтинг зріс, відповідно, на 3 та 6 позицій. Аналіз з точки зору посилення конкурентоспроможності фінансового сектора порів-



няно з попереднім періодом, дає підстави відмітити, що більшість із представлених у таблиці країн за рік не зробили кроків на його покращання і як результат їх рейтинги знизились. Щодо країн, що належать до групи, які згідно з методологією ІГК знаходяться разом з Україною на другій стадії розвитку: Болгарія втримала 74 позицію, а Румунія змогла піднятися на 18 позицій.

Відсутність прогресу та низький рейтинг України пояснюється експертами тим, що хоча фінансові ресурси у формі кредитів і ризикового капіталу для підприємств порівняно доступні, але фондовий ринок недостатньо розвинений. Крім того, попри наявність позитивних передумов, існує низка системних загроз (політичних, правових й т. ін.), що стримують активний розвиток національного фінансового сектора.

Аналізуючи структуру індексу, який характеризує рівень розвитку фінансового ринку країни, варто відмітити, що його елементи згруповані у дві підгрупи "ефективність" та "кредитоспроможність і довіра", котрі мають однакову вагу. Про ефективність свідчать показники: розвиненість фінансового ринку, фінансування за допомогою національного фондового ринку, доступність кредитів, доступність венчурного капіталу, обмеження потоків капіталу, міцність захисту інвесторів. Кредитоспроможність та довіра відображена через показники: стійкість банків, регулювання фондових бірж, індекс юридичних прав.

Якщо порівняти значення показників, що дають оцінку України по цій складовій індексу з кращими балами світового рейтингу (табл. 4) та із середніми, розрахованими для країн СНД, нових членів ЄС та країн ЄС (рис. 4), то видно, що нам потрібно зробити великі кроки, щоб мати конкурентний фінансовий сектор. Кількість набраних балів по кожному із показників восьмої групи складових індексу є в 1,5–2 рази менша за кращі значення із 134 країн світу, включених у розгляд. Тільки відносно країн СНД Україна має конкурентні переваги у розвитку фінансового ринку, що ж до країн членів ЄС, то, як показує рис. 4, вона їм програє.

Значення складової, що характеризує розвиненість фінансового ринку, дає оцінку, наскільки легко фірми можуть отримати доступ до необхідних фінансів і наскільки компанії довіряють своїм фінансовим установам. Отже, країни першої десятки рейтингу за цією складовою індексу – Гонконг, Сінгапур, Нова Зеландія, Данія, Велика Британія, Австралія, Ірландія, Швеція, США, Канада – збільшують продуктивність своїх економік шляхом розвитку фінансових ринків, які можуть надати інвестиційний капітал для приватного сектора, зокрема, з таких джерел, як позики від надійного банківського сектора, добре регульованих фондових бірж і венчурного капіталу.

Оцінка фінансового сектора країн базується як на точних даних, так і на результатах опитувань, які виражають думку бізнес-співтовариства, що працює в країні. Слід підкреслити, що загалом ІГК складається шляхом комбінування точних даних та результатів опитування керівників бізнесу. Так, ІГК

формується із 113 змінних, 79 з яких отримані в результаті *Дослідження думки керівників (Executive Opinion Survey)*, яке щорічно проводиться Всесвітнім Економічним Форумом. У формуванні індексу 2008–2009 рр. були враховані результати опитування 12297 представників корпоративного сектора із 134 країн, які виробляють 98% світового ВВП [1].

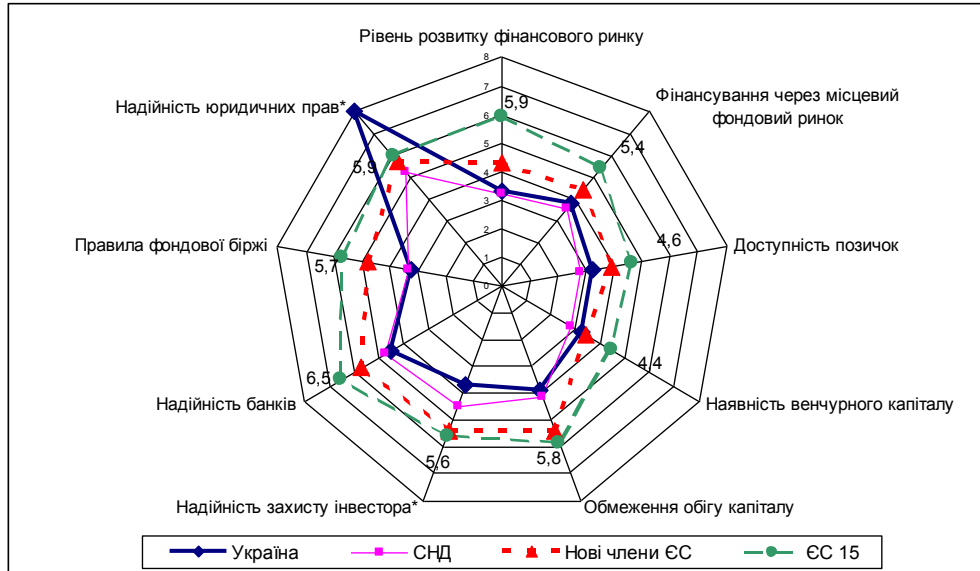


Рис. 4. Значення складової, що характеризує розвиненість фінансового ринку України та країн партнерів у глобальному вимірі ІГК за даними 2007–2008 рр.

Джерело: складено автором за даними [5].

Таблиця 4

Значення складових індексу, що характеризують рівень розвитку фінансового ринку у 2008–2009 рр.

Україна Бал	Показник	Кращі значення рейтингу	
		бал	країна
4	<i>8 група складових індексу: "Рівень розвитку фінансового ринку"</i>	6,2	Гонконг SAR
3,58	Рівень розвитку фінансового ринку	6,8	Швейцарія
3,68	Фінансування через місцевий фондовий ринок	5,8	Гонконг SAR
3,41	Доступність позичок	5,4	Данія
3,18	Наявність венчурного капіталу	5,1	США
3,65	Обмеження обігу капіталу	6,6	Гонконг SAR
3,7	Надійність захисту інвестора*	9,7	Нова Зеландія
4,7	Надійність банків	6,8	Канада
3,1	Правила регулювання фондової біржі	6,3	Швеція
8	Надійність юридичних прав*	10	Гонконг SAR, Велика Британія

* На відміну від інших (0–7) інтервал оцінки показника 0–10, 10 – кращий показник.

Джерело: складено автором за даними [1].

Оскільки ІГК, окрім визначення конкурентних переваг країни дає можливість визначити і бар'єри для її економічного прогресу, то при опитуванні керівників бізнес-лідерів проводиться також і оцінка найбільш проблемних факторів розвитку. Із переліку, що складається із 14 факторів, респондентів просять назвати 5 найсуттєвіших і оцінити за шкалою від 1 (найбільш проблемний) до 5.

Привертає увагу той факт, що за останній рік частка відповідей респондентів, які серед названих факторів називають ті, що характеризують фінансовий аспект (рівень оподаткування, доступ до фінансування, інфляція, регулювання іноземної валюти) зросла майже удвічі із 21,1% до 38,6% (рис. 5).

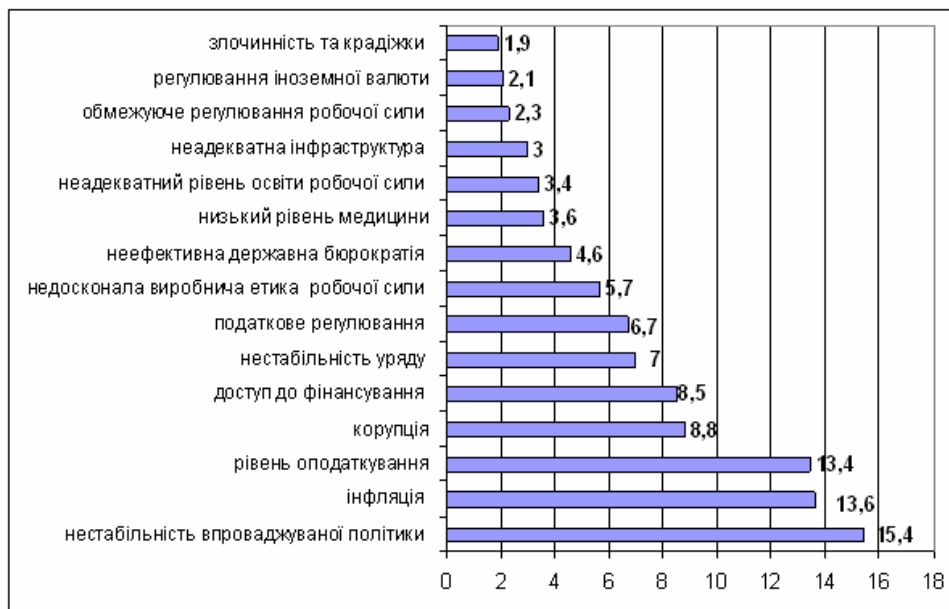


Рис. 5. Найбільш проблемні аспекти ведення бізнесу за результатами опитування 2008–2009 рр., % відповідей

Джерело: [1].

Так, якщо за результатами опитування 2007–2008 рр. найбільш проблемними аспектами ведення бізнесу були названі нестабільність впроваджуваної політики (14,9% відповідей), корупція (14,2%), податкове регулювання (13,4%), нестабільність уряду (10,8%), рівень оподаткування (8,9%), неефективна державна бюрократія (8,3%), доступ до фінансування (5,6%), інфляція (4,8%), неадекватна інфраструктура (4,7%), освіта, що не відповідає вимогам (4,4%), недосконала етика праці робочої сили (3,1%), злочинність та крадіжки (2,8%), обмежувальне регулювання робочої сили (2,4%), регулювання іноземної валюти (1,8%) [4], то у 2008 р. вже 13,6 відсотків респондентів серед виділених проблем назвали інфляцію, рівень оподаткування – 13,4%, доступ до фінансування – 8,5%, валютне регулювання – 2,1% [1]. Це надзвичайно



важливий момент, який вартий особливої уваги для уряду та монетарної влади, оскільки детальний аналіз названих бар'єрів може допомогти визначити пріоритети для реформ національного фінансового сектора та сприяти ухваленню обґрунтованих рішень у сфері фінансової політики, що в цілому сприятиме підвищенню конкурентоспроможності країни.

Висновки. Динаміка Індексу Глобальної Конкурентоспроможності, що є інструментом, який широко використовується у світовій практиці для визначення конкурентних переваг країни і бар'єрів для її економічного прогресу, свідчить, що Україна упродовж 1997–2009 рр. не використовує свого потенціалу зростання у повній мірі – рейтинг практично не змінюється, та лише 23 із 113 показників, що наповнюють зміст індексу, є її конкурентними перевагами.

У середньостроковій та довгостроковій перспективі поліпшення конкурентоспроможності України залежатиме від успіху реформ у тих сферах, що забезпечуватимуть дію факторів підвищення ефективності.

Оцінка складової ІГК, що характеризує розвиненість фінансового ринку (4 бали із 7), показує, наскільки легко фірми можуть отримати доступ до необхідних фінансів і наскільки компанії довіряють своїм фінансовим установам, свідчить, що нам потрібно зробити великі кроки, щоб мати конкурентний фінансовий сектор, адже лише один із дев'яти показників, що наповнюють складову, є конкурентною перевагою, решта – конкурентні недоліки.

Література

1. *Michael E. Porter, Klaus Schwab.* The Global Competitiveness Report 2008-2009. World Economic Forum. Geneva/ Switzerland 2008 [Електронний ресурс]. – Доступний з: <www.weforum.org>.
2. The Global Competitiveness Report 2007–2008. World Economic Forum. Geneva, Switzerland 2008 [Електронний ресурс]. – Доступний з: www.weforum.org.
3. *Margareta Drzenik Hanour, Thierry Geiger.* The Ukrainian Competitiveness Report 2008. World Economic Forum. Geneva, Switzerland 2008 [Електронний ресурс]. – Доступний з: <www.weforum.org>.
4. *Маргарета Дрзенік Хану, Т'єрі Гейгер.* Основні положення Звіту про Конкурентоспроможність України 2008. Назустріч економічному зростанню та процвітання // Всесвітній Економічний Форум. Женева. Швейцарія, 2008. – 76 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <www.wef.org>.
5. *Ксав'є Сала-і-Мартін, Дженіфер Бланке, Маргарета Дрзенік Хану та ін.* Глобальний Індекс Конкурентоспроможності. Визначення продуктивного потенціалу країн // Всесвітній Економічний Форум. Женева. Швейцарія, 2008 [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://experts.in.ua>>.
6. *Porter M.* The Competitive Advantage of Nations. New York: The Free Press. 1990.